

Alþingi
Erindi nr. P 121/1796
komudagur 29.4.197

PL-28. apríl 1997

Minnisblað

vegna fundar umboðsmanns barna með heilbrigðis- og trygginganefnd Alþingis
varðandi frumvarp til laga um réttindi sjúklunga.

Ein grundvallarmannréttindi barns:

**Samningur Sameinuðu þjóðanna um réttindi barnsins - 24. gr.*

Í 1. mgr. 24. gr. BSSP segir svo : Aðildarríki viðurkenna rétt barns til að njóta besta heilsufars sem hægt er að tryggja, og aðstoðu til læknismeðferðar og endurhæfingar. Aðildarríki skulu kappkosta að tryggja að ekkert barn fari á mis við rétt sinn til að njóta slíkrar heilbrigðisþjónustu..

*Með orðinu heilsufar er átt við líkamlegt sem og andlegt heilsufar.

*Skoða 24. gr. BSSP í samhengi við 6. gr., 39. gr., 23. gr., 27. gr. og 32. - 36. gr. BSSP

12. gr. BSSP mælir svo fyrir:

Barn á rétt á að láta í ljós skoðun sína í öllum málum er það varðar og ber að taka tillit til skoðana þess með hliðsjón af aldri þess og þroska. Gjarnan er miðað við það að hlusta skuli eftir skoðun barns sem náð hefur 7 ára aldri, en þegar barn hefur náð 12 ára aldri ber ekki einungis að hlusta á skoðun þess heldur skal áhersla lögð á vilja þess þegar ákvörðun er tekin í máli sem það varðar. Foreldrar hafa hins vegar endanlegt ákvörðunarvald.

* *Samningur um efnahagsleg, félagsleg og menningarleg réttindi*, 12. gr. 10. gr. 2., 10. gr. 3 fjalla einnig um þessa grundvallarmannréttindi

**Félagsmálasáttmáli Evrópu 11., 12., 13., og 14. gr. fjalla einnig um heilsufar*

Ábendingar varðandi einstakar greinar VI. kafla frumvarpsins

25. gr. frumvarpsins

Varðandi upplýsingar til foreldra og barns

UB Til athugunar

Upplýsingar skulu veittar á þann hátt að barn skilji í hverju veikindi, meðferð og hjúkrun, er fólgin.

26. gr. frumvarpsins

Vantar ákvæði um samþykki barns eða að barn skuli haft með í ráðum sambærilegt ákvæði og í 2. mgr. 25. gr. frv.

UB Til athugunar

Þegar barn er lagt inn á sjúkrahús verður að leita eftir samþykki þess, þ.e. þegar það hefur náð þeim aldri og þroska að geta metið hvers vegna nauðsynlegt er að það leggist inn á sjúkrahús og hvaða afleiðingar meðferð getur haft í för með sér. Hafa barn með í ráðum - útskýra

Það sem barni er fyrir bestu skal ætíð hafa forgang - rauði þráðurinn í barnalögum og BSSÞ

Innskot

Barnalögin

Sameiginleg forsjá eftir skilnað/sambúðarslit foreldra felur m.a. í sér að þörf er á samþykki beggja foreldra til allra meiri háttar ákvarðana er barnið varðar, persónuhagi þess og fjármál, sjá athugasemdir við frv. til barnalaga, bls. 19

Samkomulag foreldra um öll atriði er varða forsjána forsenda sameiginlegrar forsjár

Foreldrum ber að hafa samráð við barn sitt, áður en persónulegum málefnum þess er ráðið til lykta eftir því sem getlegt er, þar á meðal með tilliti til þroska barns, sbr. 5. mgr. 29. gr. bl.

Það foreldri sem ekki fer með forsjá barns á rétt á upplýsingum um hagi þess, svo sem heilsufar þess, sbr. 1. og 2. mgr. 40. gr. A barnalaga nr. 20/1992, sbr. lög nr. 23/1995.

Lok innskots

27. gr. frumvarpsins

1. mgr. *Hvað er fólgið í orðalaginu* : " Skylt er að gera *allt* sem unnt er til að sjúkt barn fái að þroskast og njóta lífsgæða þrátt fyrir veikindi og meðferð eftir því sem ástand þess leyfir. "

Ub.: Til athugunar

Meðferð barns skal ætíð byggjast á tillitsemi og skilningi, svo og fullri virðingu fyrir friðhelgi einkalífs. Hlifa bcr börnum við ónauðsynlegum aðgerðum og rannsóknnum. Börn skulu vera í umsjá og meðferð hjá starfsfólki sem hefur menntun og reynslu í að mæta líkmalegum, tilfinningalegum og félagslegum þörfum barna

2. mgr. Sjúk börn eiga rétt á að hafa foreldra eða nána vandamenn hjá sér þó að þau dvelji á heilbrigðisstofnun.

Ub: Til athugunar

Þetta hlýtur að þýða að foreldrar geti dvalið hjá barni sínu allan sólarhringinn og að aðstæður bjóði upp á slíkt. Svefnaðstaða, snyrting og aðstaða til að matast. Stálpuð systkin, 16 ára og eldri, hljóta að falla hér undir þrátt fyrir ákvæði 3. mgr. 27. gr.

3. mgr. Heimsóknir til sjúkra barna

Ub. Til athugunar

Ganga verður út frá því sem meginreglu að heimsækja megi sjúk börn utan venjubundis heimsóknartíma á sjúkrahúsum, ef það þjónar þörfum barns.

4. mgr. Sjúk börn skulu hafa aðgang að kennslu sem hæfir aldri þeirra og ástandi.

Ub. Til athugunar

Hvað þýðir þetta að hafa "aðgang að" ?

Hafa sveitarfélög vcrið höfð með í ráðum varðandi þetta ákvæði ?

Fellur sérkennsla fyrir þau börn, sem þess þurfa með, ekki örugglega hér undir ?

5. mgr.

Umhverfi og aðbúnaður sjúkra barna skal hæfa aldri þeirra, þroska og ástandi Hvað þýðir þetta í raun ?

Ub. Til athugunar

Umhverfi sem er útbúið þannig að það mæti þörfum barna hvað varðar innréttingar, húsgögn, leikföng, bækur jafnt fyrir þau yngstu sem þau eldri og sérmenntað starfsfólk. Sérmenntað starfsfólk. Börn skulu vera í umsjá og meðferð hjá starfsfólki sem hefur menntun og reynslu í að mæta líkamlegum, tilfinningalegum og félagslegum þörfum barna.

Niðurstaða

Ákvæði VL kafla frumvarpsins þurfa að vera ítarlegri, svo augljóst megi vera í hverju réttindi sjúkra barna eru raunverulega fólgin. Greinargerðin alltof fátæklega orðuð að mati ub. Þar þurfa að koma skýringar við hverja og einu grein kaflans.

Almennt

Ub. Til athugunar

Hvað með öryggi barna á sjúkrahúsum t.d. í sambandi við aðgang fólks að sjúkrahúsum almennt séð - allir virðast eiga greiðan aðgang. Huga þarf að öryggi barna vegna þessa þáttar, svo sem hvort ekki eigi að láta gestum í té sérstakan passa (visitorpass) eftir að þeir hafa gert grein fyrir sér við innganginn á sjúkradeild.